

# SAKSFRAMLEGG

---

Saksbehandler: Leif Skar

Arkiv: K00

Arkivsaksnr.: 23/2332-1

Saken skal sluttbehandles av: formannskapet

---

## **Kommunedelplan for miljø 2024 - 36**

### **Kommunedirektørens innstilling:**

Stange kommune varsler med dette oppstart av planarbeid med kommunedelplan for miljø gjeldende for perioden 2024 -2036.

Planprogram for kommunedelplan for miljø i Stange kommune legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsel om oppstart.

Stange, den 01.08. 023

Kaija Eide Drønen  
Kommunedirektør

Frode Haugan  
Kommunalsjef

## SAKSOPPLYSNINGER

### **Saksframlegget er ment å fungere som planprogram kommunedelplan for miljø perioden 2024-34:**

#### **1. Innledning**

Verden er i endring, og aldri før har det vært vanskeligere å planlegge fremtiden. Ny teknologi endrer måten vi lever på, samtidig som miljø- og klimautfordringer, tap av naturmangfold og politiske spenninger i andre land påvirker oss i større grad. I 2015 vedtok FNs generalforsamling 2030- agendaen for en bærekraftig utvikling. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan, blant annet for å sikre sosial rettferdighet og god helse, og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Agendaen har 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft.

Målene skal vise vei mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt. I denne planen er det et mål å knytte relevante symboler fra FNs bærekraftsmål til planens hovedtema for å vise sammenhengen mellom det globale og det lokale.

Kommunedelplan for miljø skal være verktøy for kommunen i arbeidet med ulike miljøtema med utgangspunkt i kommunens ansvarsområde og rammebetingelser. Kompetanse og informasjonsstrategier vil bli av grunnleggende betydning under prosessen og ved oppfølging av planen.

Gjennom prosessen forventes en styrket oversikt over miljøutfordringer og naturverdier. Dette forventes å skape et fundament for oppdatert og mer tilgjengelig miljøinformasjonen. Dette vil synliggjøre og styrke kunnskapsgrunlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen og skape forutsigbarhet for forvaltningen, eiere og utbyggere.

Kommunen har viktige utfordringer i grenselandet mellom å være miljøvernmyndighet, planmyndighet og tjenesteleverandør. En av de viktigste ansvarsområdene som kommunene har er å utføre komplette vurderinger av de mulige konsekvensene som enhver beslutning/tiltak kan ha på miljøet.

I tillegg har kommunen myndighet til å fatte enkeltvedtak innen en rekke tema med hjemmel i lover og forskrifter. Eksempler på dette er viltloven, forurensningsloven, naturmangfoldloven, motorferdselloven, naturmangfoldloven, jordloven, skogloven plan – og bygningsloven m.m. med tilhørende forskrift. Listen er ikke uttømmende. Det vurderes som nødvendig at kommunen sikres tilstrekkelig oversikt, kompetanse og personressurser til å utføre lovpålagte oppgaver innenfor miljøvernområdet.

Videre er det et mål å motivere lokale krefter til å ta vare på naturverdiene og bidra med kunnskap som gjør det lettere for husholdninger og næringsliv å gjøre miljøvennlige hverdagsvalg. Det forventes at planen og planprosessen skal bidra til å sette kommunen i stand til å prioritere satsning på miljøtema som er relevante for å implementere FNs bærekraftsmål i kommunal planlegging og drift.

Naturen er selve livsgrunlaget vårt. Mangfoldet av arter og naturtyper gir oss tilgang på alt fra mat, rent vann, medisiner, byggematerialer og gode opplevelser. Pollinering, drikkevann, flomdemping og CO<sub>2</sub>-opptak er eksempler på spennvidden i tjenester som naturen leverer.

Stor deler av det norske næringsliv er avhengige av naturens ressurser. Naturopplevelser er dessuten opphavet til norske friluftslivstradisjoner og ulike aktiviteter basert på friluftsliv, for eksempel reiseliv (Stortingsmelding 14 (2015 – 2016) Natur for livet).

Økosystemer kan lett bli påvirket av forurensning og miljøgifter. Dette belaster dyre- og plantelivet rundt oss og kan på lang sikt påvirke vår egen helse og trivsel.

Basert på kunnskapen som foreligger, ble naturavtalen inngått i Montreal i Canada i desember 2022. Den ble signert av 196 land, inkludert Norge. Avtalen skal sikre at verden verner minst 30 % av land og hav innen 2030. Det er vel anerkjent at robust natur med stort naturmangfold er svært viktig for god helse og livskvalitet.

Planprogrammet skal gjøre rede for:

Målsetting og bakgrunn med planarbeidet  
Gjennomføring  
Medvirkning

## **2.Mål og rammer for planarbeidet**

For å nå FN s bærekraftsmål er det helt avgjørende med samarbeid for å nå målene. Dette gjelder ikke minst på miljøområdet.

Hovedmålet er å sette viktige miljøtema på dagsorden som ikke dekkes av tiltaksplan for klima - og energi (vedtatt av kommunestyret 20.10.21). Miljøtema i planen skal knyttes opp mot FNs bærekraftsmål ved å sette miljøutfordringer på den lokalpolitiske dagsorden og ved å etablere styringsverktøy for kommunen i viktige miljøspørsmål. Planarbeidet gir mulighet for større grad av lokal forankring og medvirkning i lokal miljøforvaltning.

Kommunedelplan for miljø i Stange kommune skal utarbeides som en kommunedelplan. Dette sikrer grunnlag for medvirkning og politisk og administrativt forankring.

Planen vil vise hvilke utfordringer man står ovenfor og redegjøre for strategier for en ønsket miljøutvikling innen de viktigste miljøtema i kommunen. Dette vil gi grunnlag for å fastsette kommunens langsiktige mål. Gjennom kommunedelplanen for miljø skal kommunens politiske myndigheter fastsette overordnede retninger kommunens miljøforvaltning skal ta.

Bevissthet rundt kommunens rolle, rammebetingelser og samarbeidsbehov er nødvendig for å oppnå målet med planprosessen og en god gjennomføring av handlingsdelen. Sammenhengen mellom de ulike miljøtema og klimautfordringene vil bli tydeligere når de ulike bærekraftsmål knyttes opp mot de ulike tema.

Der er allerede flere kommunale planer som omhandler tema knyttet til klima og miljø. De viktigste er kommuneplanens samfunnsdel og arealdel samt ulike virksomheters årlige handlings- og økonomiplaner. Målsettinger, strategier og prioriteringer i miljøplanen skal vurderes opp mot og koordineres med vedtatte satsinger i kommunens øvrige planer.

### 3. Bakgrunn for planarbeidet.

Utarbeidelse av kommunedelplan for miljø ble inngår som en del av planstrategi 2021 -2025 som ble vedtatt av Stange kommunestyre 16.12.2020. Planen skal supplere en allerede vedtatt handlingsplan for klima – og energi. Følgende hovedtema foreslås:

- a. Kommunen som miljømyndighet
- b. Miljøinformasjon
- c. Naturmangfold (og grøntstruktur)
- d. Vannmiljø
- e. Forurensning - forurenset grunn/plastforurensning/mikroplast
- f. Miljøgifter i produkter
- g. Støy
- h. Landbruk
- i. Samarbeid med næringslivet.

Utvalgte hovedtema omtales nærmere i vedlegg til denne saken.

#### Andre tema som vil bli nærmere vurdert i prosessen:

- \*forbruk, gjenbruk, gjenvinning og avfallsbehandling
- \*klimatilpasning

### 4. Gjennomføring

#### *Prosess*

Varsel om oppstart av arbeidet med Kommunedelplanen for miljø i Stange foreslås samtidig med at forslag til planprogram legges ut til offentlig ettersyn.

Forslag til planprogram sendes til statlige og regionale myndigheter, private organisasjoner og institusjoner til uttalelse innen en fast frist. Ved offentlig ettersyn kan det sendes inn innspill til planprogrammet. Dette kan omfatte forslag til utredninger og aktuelle temaer i det forestående planarbeidet. Innspill kan også omfatte synspunkt som går på planprosessen og muligheten til medvirkning. Planprogrammet skal endelig fastsettes av formannskapet. Når planprogrammet er fastsatt begynner arbeidet med selve planen.

Det vil bli en lengre fase med kunnskapsinnhenting, medvirkning og samråd med berørte myndigheter under utarbeidelse av et planforslag. Dette vil i all hovedsak bestå av en tematisk del og en del som gir tydelige prioriteringer i planperioden.

Planforslaget sendes deretter på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Innspill vurderes og planforslaget bearbeides. Hvis bearbeidningen fører til vesentlige endringer i planforslaget må det legges ut til nytt offentlig ettersyn.

Den endelige kommunedelplan for miljø i Stange skal vedtas av kommunestyret.

#### Planlagt fremdrift

	2023			2024				2025
Oppgave	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal

Varsel om oppstart.								
Utleggelse av planprogram til offentlig ettersyn								
Fastsetting av planprogram								
Folkemøte								
Utarbeide planforslag								
Offentlig ettersyn av planforslaget								
Politisk sluttbehandling								

## Lokal medvirkning

Samarbeid er nødvendig for å lykkes med målene i denne planen. Utfordringene knyttet til klima og miljø er store og komplekse og involverer hele lokalsamfunn, men også Norge og resten av verden. Miljøplanen skal vise konkrete tiltak for kommunen og stangesamfunnet.

Kommunen alene kan ikke gjøre alt som er nødvendig for å nå kommunens klima- og miljømål. For å få til et systematisk samarbeid trengs en målrettet klima- og miljøkommunikasjon med innbyggerne, næringslivet, organisasjoner, sentrale offentlig forvaltning og andre samarbeidspartnere.

Det vil bli viktig å involvere interesseorganisasjoner som har god kunnskap om de ulike miljøtema. Ved planoppstart kunngjøres en melding på kommunens hjemmesider og i lokalavisen. Alle aktuelle interesseorganisasjoner vil få særskilt varsel om planarbeidet. Kommunen vil også forsøke å få omtale av prosjektet i lokalavisene, og ta i bruk hjemmesiden og sosiale medier for innspill i selve planfasen.

Statsforvalteren i Innlandet og Innlandet fylkeskommunen vil være sentrale instanser i arbeidet. Statsforvalteren og fylkeskommunen vil kunne bidra med kunnskapsgrunnlaget, faglige råd og veiledning.

Det legges opp til en bred medvirkning internt i kommunen for å spille på eksisterende miljøkompetanse for å nå viktige miljømål, avdekke behov for å heve kommunens miljøkompetanse og gi rom for å diskutere, samarbeide og bedre rutiner der det er behov.

## Organisering av arbeidet

Det opprettes en referansegruppe bestående av aktuelle offentlige myndigheter og organisasjoner og fagpersoner internt og eksternt mot de ulike miljøtema.

I løpet av planarbeidet vil ulike interesseorganisasjoner, fagpersoner og interne virksomheter inviteres inn i arbeidsgrupper etter behov, ut fra tema og hvilken prosess planarbeidet befinner seg i.

Formannskapet vil bli holdt orientert om fremdriften under prosessen.

### **Plandokumentet**

Planen skal utarbeides som en temaplan, med en tidshorisont på 12 år, gjeldende fra det tidspunkt planen vedtas. Den vil bestå av temavis fakta og en prioriteringsdel. Planområdet dekker hele Stange kommune sitt land- og vannarealer.

Den tematiske delen vil samle den eksisterende kunnskapen om de ulike miljøtema.

Denne delen av planen vil beskrive status og utfordringer inndelt i en hensiktsmessig struktur for de ulike miljøtema.

Kommunedelplanen er ikke en juridisk bindende plan, men kunnskapsgrunnlaget vil kunne gi føringer. Kommunedelplanen vil dermed være et verktøy ved saksbehandling, planlegging.

Handlingsdelen vil ta for seg de viktigste satsningsområdene og utfordringene innen de ulike miljøtema. I og med det er gitt statlig støtte på 175 000,- til tema naturmangfold vil planen inneholde en egen temaplan for naturmangfold.

### **Kunnskapsgrunnlaget i Stange**

Planarbeidet vil i hovedsak basere seg på den kunnskap og de data man i stor grad allerede har. Det kan være aktuelt å gjennomføre noe registreringsarbeid parallelt med planprosessen, men dersom det er behov for ytterligere ressurskrevende registreringsarbeid kan dette tas inn i planens handlingsdel. Under prosessen tas det sikte på å utforme en utdypende faktadel for hvert tema. Utdypende faktadel er viktig når man skal foreslå tiltak på kort og lang sikt.

### **5.Økonomi**

Det er søkt Miljødirektoratet om midler til å belyse tema naturmangfold. Søknaden er innvilget med kroner 175 000,- under forutsetning av at kommunedelplanen inneholder en temaplan eller naturmangfoldstrategi med egne mål og en handlingsplan for naturmangfold.

Varsel om oppstart av planarbeidet må være skje før 1.november 2023 for at midlene kan benyttes i dette planarbeidet. Det kreves at medvirkning og lokalpolitisk forankring skal tilsvare en kommunedelplanprosess.

Vedlegg:

*Utfyllende informasjon om utvalgte utredningstema*